

mun. Chișinău, str. Nicolae Zelinski 13
Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21
e-mail: jchisinau@justice.md

Chisinau city, str. Nicolae
Zelinski 13
Republic of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21
e-mail: jchisinau@justice.md

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28

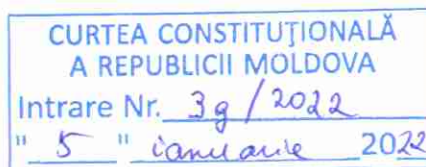
Prin prezenta, Vă expediem înscrisurile ce interesează soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de loțiitorul lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir și reprezentantul B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A., avocatul Cucu Mihail în cauza de insolabilitate intentată în privința S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment.

Anexe:

1. încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 29 decembrie 2021 – 2 file;
2. sesizarea loțiitorului lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 9 file;
3. sesizarea reprezentantului B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A., avocatul Cucu Mihail cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 17 file;
4. contestația depusă de reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat cu privire la creanțele B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A. admise de lichidator în tabelul definitiv, în cauza de insolabilitate intentată în privința S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment – 7 file.

Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău

Șova Nicolae

ora 13:20

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A RM

MD-2004; Mun. Chișinău,

Str. Alexandru Lăpușneanu 28

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

În temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2. Persoană juridică**

1. SRL ”Maconst Prim” în proces de insolvabilitate

mun. Chișinău, str. C. Tănase 9, of. 2

2. IDNO- 1003600044422; înregistrată la 02.12.1998

3. Locțiitorul lichidatorului: Administrator autorizat –Balan Vladimir

4. Telefon |

A.3. Instanța de judecată

1. Judecătoria Chișinău sediul Central

2. Judecător: Alexandru Arhip

3. Dosar nr: 2i-585/2018

4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, str. N. Zelinski 13

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

(022) 52-20-21; 52-76-13; 53-54-05

jchisinau@justice.md

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Conform contestației depuse de Serviciul Fiscal de Stat, aflată în curs de examinare la Judecătoria Chișinău sediul Central, Serviciul Fiscal de Stat solicită excluderea din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" a creanței validate a creditorului BC "Eximbank" SA

În motivarea contestației sale Serviciul Fiscal de Stat invocă că prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016, ca rezultat al examinării contestațiilor împotriva creanței BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA, creanța acesteia a fost validată în sumă de 93 894 836,92 lei. Cu toate acestea, prin contestația declarată la 20.02.2020, în fața instanței de insolvență (Judecătoria Chișinău sediul Central) se invocă că această validare a avut loc eronat, neîntemeiat și creanța BC "Eximbank" SA urmează a fi exclusă din tabelul definitiv, în temeiul **art. 144 (8) din legea insolvenței**.

Conform argumentelor Serviciul Fiscal de Stat, la examinarea anterioară a contestației depuse în privința creanței BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA (la moment redenumită în BC "Eximbank" SA), instanțele judecătorești ar fi admis o eroare esențială care au determinat validarea neîntemeiată a creanței băncii în mărime de 93 894 836,92 lei.

Remarcăm că prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02.07.2014 a fost intentată procedura de insolvență față de SRL "Maconst Prim".

Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 11.05.2015 s-a dispus intentarea procedurii de faliment față de debitor, iar în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Negură Cristina.

Prin Încheierea Judecătoria Chișinău sediul Central din 30.03.21 în calitate de locțiitor al lichidatorului a fost desemnat administratorul autorizat Balan Vladimir.

Concomitent, în cadrul procesului de insolvență a SRL "Maconst Prim", în regim ordinar au fost declarate contestații în privința creanței pretinse de BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA de mai mulți creditori, iar prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015 au fost respinse contestațiile ca fiind neîntemeiate și validată creanța băncii.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016 au fost respinse recursurile declarate de creditori ca fiind neîntemeiate și menținută Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015.

La data de 20.02.2020, prin prisma art. 144 (8) din Legea insolvenței, Serviciul Fiscal de Stat a declarat o nouă Contestație împotriva creanței BC "Eximbank" SA, validată prin actele judecătorești irevocabile sus indicate, invocând că ar fi fost admise unele "erori esențiale" la examinarea anterioară a contestațiilor și respectiv la validarea creanței băncii, fapt care ar impune necesitatea excluderii din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" a creanței validate în favoarea BC "Eximbank" SA. În special fiind invocat faptul că BC "Eximbank" SA ar fi încheiat un contract de cesiune a creanțelor sale după data intentării procesului de insolvență față de SRL "Maconst Prim" și că aceste aspecte nu ar fi fost cunoscute la data examinării contestațiilor anterioare.

Conform **art. 144 (8) din legea insolvenței**, în vigoare la data depunerii contestației de către Serviciul Fiscal de Stat, După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, _ poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci.

În varianta aceluiași articol (144 (8) din legea insolvenței), în vigoare începând cu 14.09.2020, Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței.

Conform poziției Serviciului Fiscal de Stat și cerințelor înaintate, instanța de insolvență care examinează în prezent cauza de insolvență a SRL "Maconst Prim" ar fi în drept să dispună excluderea din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" creanța BC "Eximbank" SA, cu toate că această creanță a fost confirmată deja irevocabil prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016.

C. Obiectul sesizării³

Obiect al prezentei sesizări este prevederea art. 144 (8) din legea insolvenței, atât în vigoare la data validării creanței și depunerii contestației, care prevedea: "După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci", precum și prevederile art. 144 (8) al aceleiași legi, în redacția în vigoare la data examinării contestației, care prevede: "Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței".

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

La fel, obiect al prezentei sesizări este și prima propoziție din alin. (9) al art. 144 din legea insolvenței, care prevede: **”Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs”**.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Constituția RM

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și dacă încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Prevederi relevante din Codul de Procedură Civilă al RM

Capitolul XXXVI

PROCEDURA DE DECLARARE A INSOLVABILITĂȚII

Articolul 355.

Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești în cauzele de declarare a insolvabilității

Cererea de declarare a insolvabilității se depune la judecătoria competentă în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi.

Articolul 356.

Examinarea cererii

Cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

Articolul 446.

Dispozițiile judecătorești care pot fi supuse revizuirii

(1) Pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Articolul 447.

Persoanele care sînt în drept să depună cerere de revizuire

Sînt în drept să depună cerere de revizuire:

- a) părțile și alți participanți la proces;
- b) persoanele care nu au participat la proces, dar care sînt lezate în drepturi prin hotărîrea, încheierea sau decizia judecătorească;
- c) Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit. a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).

Articolul 448.

Instanțele competente să examineze cererea de revizuire

(1) Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului.

(2) Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emișîndu-se o nouă hotărîre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărîrea sau a emis o nouă hotărîre.

Articolul 449.

Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

- a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;
- b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;
- c) instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

Articolul 450.

Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora

Cererea de revizuire se depune:

- a) în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă – în cazul prevăzut la art. 449 lit. a);
- b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai tîrziu de 5 ani de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);
- c) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c);

Articolul 451.

Depunerea cererii de revizuire

(1) Cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicîndu-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexîndu-se probele ce le confirmă.

(2) Cererea de revizuire se depune la instanța competent prevăzută la art.448.

(4) Nu se admite depunerea repetată a cererii de revizuire în aceleași temeiuri.

(5) Instanța de revizuire este în drept să suspende executarea hotărîrii a cărei revizuire se cere dacă se depune o cauțiune în condițiile art.435.

Articolul 452.

Examinarea cererii de revizuire

(1) Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

Articolul 453.

Împuternicirile și actele de dispoziție ale instanței de revizuire

(1) După ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție:

- a) încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă;
- b) încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

(2) Încheierea de admitere a cererii de revizuire se pronunță în camera de deliberare și se supune căilor de atac o dată cu fondul, în condițiile legii. Instanța de competența căreia este calea de atac asupra fondului se expune, din oficiu, asupra temeiniciei și legalității încheierii de admisibilitate a revizuirii. Dacă încheierea de admitere a cererii de revizuire se casează, instanța admite calea de atac, casînd, din oficiu, și actul de dispoziție emis ca urmare a reexaminării cauzei după revizuire.

(4) În cazul în care o hotărâre sau o decizie neexaminată în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se judecă, după casarea hotărârii sau deciziei, conform regulilor generale stabilite de prezentul cod, de către instanța care a admis revizuirea.

(6) În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

(6¹) În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare în apel dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. În cazul prevăzut la art. 449 lit. c), cauza se trimite, după casarea hotărârii, la rejudecare în prima instanță.

(7) În urma judecării cauzei după admiterea cererii de revizuire, instanța adoptă o hotărâre, care poate fi supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

Prevederi relevante din legea insolvențabilității.

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

(4) Procesul de insolvențabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Articolul 4. Participanții la procesul de insolvențabilitate

(1) Participanți la procesul de insolvențabilitate sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvențabilității, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

Articolul 5. Competența instanței de judecată

(1) Cererea de intentare a procesului de insolvențabilitate se examinează de către instanța de judecată (instanța de insolvențabilitate) în conformitate cu competența jurisdicțională

(2) Instanța de insolvențabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvențabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvențabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

(3) Instanța pe al cărei rol se află cauza de insolvabilitate examinează din oficiu toate circumstanțele relevante cauzei.

(8) Hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate sînt definitive și executorii din momentul pronunțării.

Articolul 140. Termenele de înaintare a creanțelor

(1) Dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvabilitate a debitorului. Cererile de admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță.

(3) Cererea de admitere a creanței trebuie făcută chiar dacă aceasta nu este stabilită printr-un titlu. Creanțele neconfirmate prin cerere de admitere a creanței nu se includ în tabelul definitiv al creanțelor și nu se satisfac conform procedurii stabilite de prezenta lege.

(5) Creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolvabilitate.

Articolul 141. Statutul juridic al cererii de admitere a creanțelor

(1) Cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată, cu excepțiile stabilite la art. 19.

(3) La cerere se anexează documentele justificative din care izvorăsc creanțele și actele de constituire de garanții.

Articolul 143. Tabelele creanțelor

(4) După intentarea procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, administratorul insolvabilității/lichidatorul va întocmi tabelul definitiv al creanțelor, care va cuprinde toate creanțele înaintate împotriva patrimoniului debitorului la data intentării procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, inclusiv creanțele acceptate în tabelul preliminar. În tabelul definitiv se arată suma solicitată, suma admisă de administratorul insolvabilității/lichidator și rangul de prioritate al creanței. Tabelul definitiv al creanțelor se aprobă de către instanța de insolvabilitate la ședința de validare a creditorilor.

(5) La expirarea termenului de verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv în instanța de judecată care examinează cazul de insolvabilitate a debitorului. Creditorii și debitorul au acces la tabelul creanțelor și pot face contestații față de creanțele admise de administrator/lichidator în tabel, precum și asupra celor înlăturate.

(8) Consemnarea judecătoresc în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are **efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile** pentru toate creanțele validate, conform valorii și rangului lor, precum și pentru debitor, administrator/lichidator și pentru toți creditorii chirografari și creditorii garanțați. După validarea creanțelor din tabelul definitiv, numai titularii creanțelor consemnate în tabel pot să participe la votul planului de restructurare sau la orice repartiție de sume, în caz de faliment etc.

Articolul 144. Creanțele contestate

(1) Debitorul și creditorii pot să formuleze contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolvabilității/lichidator în tabelul definitiv.

(2) Contestațiile se depun la instanța de insolvabilitate în termenul prevăzut la art. 143 alin. (6). Contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

(3) Instanța de insolvabilitate soluționează contestațiile în ședință de validare sau în cadrul unei alte ședințe speciale, cu citarea contestatorului, a creditorului care deține creanța contestată,

dacă acesta nu este chiar contestatorul, a administratorului insolvabilității/lichidatorului și a oricărei alte părți interesate, după caz.

(8) După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci. (în vigoare până la 13.09.2020).

8) Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolabilitate să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolabilitate poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței. (în vigoare din 14.09.2020).

(9) Instanța de insolabilitate soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs. Încheierea irevocabilă prin care contestația este admisă sau respinsă cu validarea creanței este executorie pentru administratorul insolabilității/lichidator și pentru toți creditorii. Încheierea constituie temei pentru rectificarea tabelului definitiv al creanțelor sau a tabelului definitiv consolidat fără a se convoca ședință specială de validare.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Reieșind din normele sus indicate rezultă cu certitudine că prevederile legii insolabilității reflectate la art. 144 (8), (9) reglementează foarte vag procedura de contestare a creanțelor creditorilor validați deja și trecuți definitiv și irevocabil în tabel creanțelor, admițând abuzuri grave sau ingerințe inadmisibile în drepturile creditorilor, care pot fi soldate cu anularea unor creanțe confirmate în tabelul definitiv al creanțelor, care are statut de hotărâre irevocabilă sau chiar care au fost deja supuse contestațiilor și au fost confirmate prin acte judecătorești irevocabile emise pe marginea acestor contestații.

După cum rezultă din esența procedurii de contestare a creanțelor validate în tabelul definitiv al creanțelor, aceasta ar fi o procedură echivalentă sau paralelă cu procedura de revizuire a hotărârilor și încheierilor judecătorești irevocabile reglementată la capitolul XXXIX din Codul de Procedură Civilă, ori potrivit art. 446 (1) CPC, pot fi supuse revizuirii hotărârile și încheierile irevocabile doar în condițiile capitolului dat.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Concomitent, observăm că reglementarea procedurii de examinare a contestației în privința unei creanțe confirmate printr-o hotărâre sau încheiere judecătorească irevocabilă stabilită la art. 144 (8), (9) din legea insolvenței, vine în contradicție cu capitolul XXXIX din CPC, după cum și cu principiul securității raporturilor juridice consfințit de art. 6 din Convenția CEDO.

În această privință atragem atenția Înaltei Cuți la faptul că potrivit art. 140-144 din legea insolvenței există 2 variante de validare a creanțelor creditorilor în cadrul procesului de insolvență:

1) Prin înaintarea creanțelor, verificarea lor de către administratorul insolvenței/lichidator, cu includerea creanțelor acceptate în Tabel și cu validarea acestor creanțe acceptate, de către instanța de insolvență prin aplicarea semnăturii în Tabelul Definitiv al Creanțelor, care are statut de hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă (în cazul în care nu au fost depuse careva contestații la tabelul definitive al creanțelor cu 3 zile pînă la ședința de validare a creanțelor).

2) Prin înaintarea creanțelor, verificarea lor de către administratorul insolvenței/lichidator, cu includerea creanțelor acceptate în Tabel, depunerea contestațiilor la Tabel împotriva creanțelor acceptate sau înlăturate de administratorul insolvenței/lichidator și examinarea acestor contestații prin Încheierea instanței de insolvență cu contestarea, după caz, cu recurs a încheierii instanței de insolvență și menținerea, modificarea sau anularea creanțelor de către instanța de recurs.

Remarcăm că în ambele cazuri soluția instanței de judecată exprimată în privința creanțelor validate și incluse în Tabel au statut de hotărâre irevocabilă.

Art. 144 (8) din legea insolvenței nu face nici o diferență între modalitățile indicate supra de validare a creanțelor și stabilesc o singură procedură simplă de depunere a contestației împotriva creanțelor validate în Tabelul Definitiv al Creanțelor în instanța de insolvență, după ce Tabelul a obținut statut de hotărâre irevocabilă.

La caz, după cum rezultă din speța dedusă judecării, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat instanței de insolvență (judecătoria Chișinău sediul Central) excluderea din tabel a creanței BC "Eximbank" SA, în modul prevăzut la art. 144 (8) din legea insolvenței, invocînd că la validarea creanței băncii a fost admisă o "eroare esențială". Este evident că solicitarea Serviciului Fiscal de Stat constă în esență în retractarea unui act judecătorec devenit irevocabil care confirmă mărimea creanței creditorului BC "Eximbank" SA față de patrimoniul SRL "Maconst Prim", verificată și stabilită irevocabil prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.15 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.16.

În cazul de față se observă o atentare gravă la dreptul BC "Eximbank" SA la un proces echitabil, violînd nejustificat principiul securității raporturilor juridice, cît și dreptul părții la apărare, la judecarea cauzei sale de către o instanță competentă și imparțială. Ori, după cum rezultă din norma alin 8 al art. 144 din legea insolvenței, pentru depunerea unei contestații împotriva creanțelor confirmate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă este suficient doar ca să fie invocată admiterea unei erori esențiale la examinarea și validarea anterioară a creanțelor unui creditor, iar la caz a BC "Eximbank" SA și respectiv invocarea anumitor circumstanțe care

ar putea fi apreciate subiectiv de către instanța de insolabilitate ca fiind esențiale. Remarcăm că noțiunea de eroare esențială nu este stabilită nici de legea insolabilității, nici de alte legi relevante. Mai mult ca atât, norma sus citată nu stabilește careva condiții sau rigori suplimentare pentru această eroare, ca ea să fie determinantă sau în măsură să răstoarne soluția instanței de judecată pronunțată pe marginea validării anterioare a creanței. La fel, alin 8 al art. 144 din legea insolabilității nu stipulează condițiile în care au fost constatate aceste circumstanțe care indică că au fost admise erori esențiale, după cum și dacă ele puteau sau nu fi stabilite anterior, dacă sau întreprins careva măsuri în acest sens.

Făcînd analogie cu prevederile art. 446-453 CPC, se constată că în esență depunerea unei contestații împotriva creanțelor validate în tabelul creanțelor, conform art. 144 (8) din legea insolabilității reprezintă de fapt o revizuire camuflată a unei hotărîri judecătorești irevocabile a cărei procedură și temeuri sînt reglementate de Capitolul XXXIX Cod de Procedură Civilă. Mai mult ca atât, procedura stabilită la art. 144 (8) din legea insolabilității vine în contradicție cu prevederile Capitolului XXXIX Cod de Procedură Civilă, după cum și în contradicție cu art. 6 din Convenția CEDO, atentînd inadmisibil la dreptul creditorilor la un proces echitabil, după cum și la dreptul administratorului insolabilității, lichidatorului la securitatea raporturilor juridice apreciate de către el și confirmate deja printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă.

Accentuăm că spre deosebire de Codul de Procedură Civilă, art. 144 (8) din Legea insolabilității nu stabilește importanța acestor erori esențiale, care ar putea servi temei de retractare a Tabelului Definitiv al Creanțelor sau chiar a unei Încheieri, Decizii judecătorești devenită irevocabilă, nu stabilește procedura de examinare a acestei contestații sub aspect de existență a temeiului de retractare pe de o parte și sub aspect de reexaminare a fondului cauzei, pe de altă parte. Ori, după cum rezultă din norma art. 144 (8) din legea insolabilității, creanțele confirmate printr-o hotărîre irevocabilă pot fi anulate irevocabil printr-un singur act judecătorec care se expune concomitant atât asupra temeiului de retractare, cît și asupra fondului cauzei. Drept urmare prin o singură încheiere judecătorească poate fi anulată creanța stabilită printr-o altă încheiere irevocabilă, fără a mai oferi posibilitatea creditorului de a mai prezenta în fond alte probe sau argumente noi asupra circumstanțelor deja constatate printr-o hotărîre irevocabilă.

O astfel de reglementare este evident că violează grav dreptul la un recurs efectiv consfințit de art. 13 din Convenția CEDO, ori fiind stabilită prin actul judecătorec existența erorii esențiale la examinarea anterioară a contestației, creditorului și administratorului insolabilității urmează să i se ofere posibilitatea de a aduce contraargumente, de a combate faptele sau circumstanțele invocate de contestatar, inclusiv prin prezentarea altor probe în acest sens. Mai mult ca atât, îngrădirea și mai evidentă a dreptului la apărare și la un recurs efectiv se observă în cazul în care instanța de recurs constată existența erorii esențiale și decide retractarea hotărîrii, încheierii irevocabile anterioare, cu anularea creanței deja validate irevocabil și fără a oferi măcar o cale de atac împotriva acestui act judecătorec.

O altă încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil se observă și în partea atribuirii instanței de insolabilitate competența de a retracta o hotărîre irevocabilă emisă, modificată sau menținută de către o altă instanță ierarhic superioară. Astfel, după cum rezultă în cazul din speță, creanța BC "Eximbank" SA a fost verificată și confirmată prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.15, în calitate de instanță de insolabilitate și menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.16, în calitate de instanță de recurs. Cu toate acestea, prin

prevederile art. 144 (8) din legea insolvenței se atribuie instanței de insolvență (de primul nivel) de a anula, revizui, retracta, modifica creanțele confirmate prin o hotărâre judecătorească a unei instanțe de grad superior sau la caz a instanței de recurs. Este evident că o astfel de prevedere atentează inadmisibil la principiul securității raporturilor juridice și investește instanța de insolvență cu competențe arbitrare. Ori, prin aplicarea instituției de examinare a contestației prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, instanța de insolvență (primul nivel) este împuternicită cu competența de a decide la nesfârșit anularea creanțelor confirmate de instanța judecătorească superioară, excluzând din tabel creanțele deja validate sau modificându-le, majorându-le, creînd în asemenea mod un cerc vicios, unde indiferent de soluția instanței de recurs, instanța de fond poate oricând emite o altă soluție pe aceeași creanță. La fel și instanța de recurs obține contrar art. 6, 13 al Convenției CEDO competența de a anula prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței creanța unui creditor, la caz a BC "Eximbank" SA, care a fost deja stabilită și confirmată irevocabil de către o altă instanță judecătorească sau printr-o altă hotărâre judecătorească irevocabilă, fără a supune revizuirii această hotărâre sau fără a casa hotărârea dată. În asemenea situație art. 144 (8) din legea insolvenței admite existența a 2 sau 10 hotărâri judecătorești irevocabile care constată diferite fapte sau creanțe ale unui și aceluiași creditor. O hotărâre poate valida irevocabil creanța în mărime de 99 894 836,92 lei a BC "Eximbank" SA, iar altă hotărâre poate valida o creanță mai mica, iar alta poate exclude integral creanța din Tabel. Toate aceste hotărâri fiind în vigoare concomitent și fără a se revizui hotărârile adoptate anterior. O astfel de abordare a normei stipulate la art. 144 (8) din legea insolvenței constituie indubitabil o atentare inadmisibilă la dreptul părților la un process echitabil și o viloare direcă a principiului securității raporturilor juridice.

Aceleași argumente sînt aplicabile și în partea celorlalte temeuri de depunere a contestației prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, precum: "fals", "titluri hotărîtoare", "circumstanțe esențiale". La fel, aceste argumente sînt valabile și în privința primei propoziții a alin. (9) al art. 144 din legea insolvenței, care stipulează că *Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs*. Astel, această normă atribuie exclusiv instanței de insolvență de a examina contestațiile în privința creanțelor validate irevocabil, inclusiv prin încheieri menținute, modificate de instanțele ierarhic superioare.

De asemenea argumentele indicate supra sunt valabile și pentru norma art. 144 (8) din legea insolvenței în redacția din 14.09.2020, ori în urma modificărilor operate nu au fost înlăturate ingerințele în drepturile fundamentale ale omului stipulate mai sus. Acestea urmînd de asemenea să fie aplicate în cazul din speță în coraborare cu prevederile în vigoare pînă la 13.09.2020, ori art. 144 (8) din legea insolvenței conține atît norme materiale, cît și norme procedurale.

În această privință evidențiem că pînă la modificările operate la art. 144 (8) și anume pînă la 14.09.2020, perioadă aplicabilă contestației depuse de SFS, nu era prevăzut nici un careva termen de declarare a contestației, aceasta putînd fi înaintată oricînd pe parcursul procesului de insolvență, de către orice persoană interesată (fără specificarea interesului) și indiferent de perioada cît a durat după data aflării sau cînd trebuia să afle despre circumstanțele presupuse ca erori esențiale sau alte temeuri de retractare a Tabelului creanțelor indicate mai sus, cu excluderea, la caz a creanței BC "Eximbank" SA.

La rîndul său este evident că în consecință reglementarea defectuasă a procedurii de examinare a contestației în privința creanței deja validate fără o procedură clară, fără respectarea drepturilor la un proces echitabil și la un recurs efectiv atrage violarea extrem de gravă a dreptului de proprietate a creditorului, la caz BC "Eximbank" SA, care deținînd o hotărîre irrevocabilă ce –i confirmă creanța față de debitor și o speranță legitimă de a încasa această creanță din contul patrimoniului debitorului, poate fi arbitrar lipsit atît de actul judecătoresc emis în favoarea sa, cît și de satisfacerea creanței confirmate printr-un act judecătoresc irevocabil. Mai mult ca atît, în cazul în care creditorul deja a încasat o creanță în temeiul actului judecătoresc irevocabil, acesta poate fi obligat să restituie înapoi ce a obținut în temeiul acestui act. Și în acest caz este evidentă încălcarea garvă a dreptului de proprietate a creditorului.

La fel, evidențiem că modificările operate la art. 144 (8) din legea insolabilității, începînd cu data de 14.09.21 prevăd și dreptul instanței de insolabilitate de a suspenda dreptul de vot al creditorului, a cărui creanță a fost contestată, pînă la examinarea acestei contestații, ignorînduse astfel puterea lucrului judecat și îngrădindu-se astfel dreptul creditorului de a participa la administrarea procesului colectiv de insolabilitate, fără a-i oferi vre-o garanție acestuia pentru suspendarea dispusă.

În condițiile sus indicate este evident că Contestația prevăzută la art. 144 (8) din legea insolabilității trebuie să îmbrace forma unei cereri de revizuire a unei hotărîri judecătorești irevocabile, reglementată de art. 446- 453 Cod de Procedură Civilă și examinată în condițiile stabilite de articolele date.

Evidențiem că după cum a constatat și Curtea Constituțională în Hotărîrea sa nr. 8 din 05.04.2019, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 162 alin. (2) din Codul de Executare, la p. 41, Dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor. Dreptul de acces la un tribunal include nu doar dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

42. Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la o instanță trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu afecta însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 36).

43. Folosirea termenelor limitative privește asigurarea bunei-administrații a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice.

44. Durata termenului este o chestiune în privința căreia statul dispune de o marjă de apreciere. De principiu, instituirea unor termene scurte (e.g. de cinci, de șapte sau de zece zile) pentru formularea unei contestații nu ridică, *per se*, o problemă în baza articolului 6 § 1 din Convenția Europeană (*Mamikonyan v. Armenia*, 16 martie 2010, § 29).

45. Totuși, aceste termene nu trebuie să fie excesiv de rigide, pentru a lipsi persoana de o contestație efectivă. Astfel, dreptul de a înainta o acțiune sau de a introduce o cale de atac trebuie să apară din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care poate să aducă atingere drepturilor sau intereselor sale legitime (*Miragall Escolano și alții v. Spania*, 25 ianuarie 2000, § 37; *Georgiy Nikolayevich Mikhaylov v. Rusia*, 1 aprilie 2010, § 54).

1.3. Aspectul procedural al dreptului de proprietate

46. Dreptul la un proces echitabil presupune că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî în privința încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil. Unul dintre aceste drepturi cu caracter civil este dreptul de proprietate. În timp ce articolul 46 din Constituție asigură protecția dreptului de proprietate, sub aspectul său substanțial, articolul 20 din Constituție pretinde adoptarea unor garanții procedurale, în vederea soluționării litigiilor privind dreptul de proprietate. Cu alte cuvinte, dispozițiile articolului 46 din Constituție stabilesc limitele ingerinței în dreptul de proprietate, iar dispozițiile articolului 20 garantează accesul la un tribunal și la un proces echitabil pentru a se stabili dacă ingerința a fost proporțională.

47. Cu privire la aspectul procedural al dreptului de proprietate, Curtea Europeană a menționat că, deși articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu stabilește, în mod expres, obligații procedurale, dreptul național trebuie să ofere persoanei posibilitatea de a prezenta cazul său unei autorități competente să se pronunțe în privința măsurii care aduce atingere dreptului său de proprietate (*Vrzić v. Croația*, 12 iulie 2016, § 110). Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție obligă statele contractante să instituie proceduri judiciare care implică garanții procedurale suficiente și care permit, prin urmare, tribunalelor naționale să hotărască în mod efectiv și corect cu privire la orice litigii privind dreptul de proprietate dintre indivizi sau dintre indivizi și stat (*Zagrebačka banka d.d. v. Croația*, 12 decembrie 2013, §§ 250, 251). Garanțiile articolului 6 din Convenție sunt aplicabile și în cadrul acestor proceduri.

48. Prin urmare, atunci când este în discuție dreptul de proprietate, persoana interesată trebuie să aibă la dispoziție suficiente garanții procedurale și trebuie să aibă posibilitatea unui acces efectiv la un tribunal, care să se pronunțe cu privire la pretensele ingerințe în dreptul său.

Un alt aspect al neconstituționalității alin. (8) al art. 144 din legea insolvențabilității este și **nerespectarea standardului calității** acestei norme, ori aceasta nu oferă o reglementare clară referitoare la aplicabilitatea ei în coraborare cu prevederile art. 446-453 CPC.

În această privință remarcăm că pe de o parte art. 1 alin. (4) al legii insolvențabilității, Procesul de insolvențabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 356 CPC, Cererea de declarare a insolvențabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvențabilității.

Cu toate acestea, coraborând prevederile art. 144 (8) din legea insolvențabilității cu art. 446-453 din Codul de Procedură Civilă nu este clar dacă aceste norme se aplică separat, unde art. 144 (8) și (9) din legea insolvențabilității se prezintă ca o normă specială și aplicabilă independent în cadrul procesului de insolvențabilitate, derogând de la prevederile art. 446-453 CPC sau aceste

norme urmează a fi aplicate în comun, pentru a asigura respectarea tuturor drepturilor fundamentale ale participanților la procesul de insolvență, la caz a SRL "Maconst Prim", ori examinarea contestației la tabelul definitiv al creanțelor doar prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, fără a ține cont de rigoriile stabilite la art. 446-453 CPC, indubitabil atrage o violare gravă a drepturilor creditorilor la un proces echitabil, la un recurs efectiv, la protecția dreptului de proprietate, confirmat printr-un act judecătoresc irevocabil, după cum și evidențiază o insecuritate juridică a deținătorului dreptului de creanță validate și inclusă de către instanța de judecată în Tabelul Definitiv al Creanțelor.

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (Rohlena v. Cehia [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 46).

La caz, după cum s-a indicat supra, norma art. 144 (8) din legea insolvenței ce stipulează dreptul instanței de insolvență de a retracta o hotărâre judecătorească irevocabilă care se poate prezenta fie sub forma unui Tabel Definitiv al Creanțelor, fie sub forma unei încheieri judecătorești prin care a fost examinată o contestație anterioară și după caz menținută printr-o decizie a instanței de recurs, avînd la bază o simplă invocare a "erorii esențiale" sau "fals", "titluri hotărîtoare", "circumstanțe esențiale", lăsate la discreția instanței de insolvență pentru a fi apreciate ca atare, este evident contrară principiului previzibilității legii, ori partea în proces, chiar fiind asistată de un consultant juridic nu va putea înțelege sau determina clar și univoc care circumstanțe sau fapte pot fi apreciate ca "eroare esențială", "fals", "titluri hotărîtoare", "circumstanțe esențiale".

În împrejurările date rezultă cu certitudine că expresiile sau motivele care sunt stipulate la art. 144 (8) din legea insolvenței, în calitate de temei pentru retractarea unui act judecătoresc irevocabil sunt extrem de vagi, nu trec testul standardului calității legii, nu oferă posibilitatea părților, participanților la proces, chiar și asistați de consultanți juridici de a prevedea sau înțelege care anume fapte cad sub incidența acestui articol și lasă o margă discreționară extrem de mare instanțelor judecătorești la interpretarea acestor motive, fapt care inevitabil pot da naștere multiplelor abuzuri din partea instanțelor judecătorești, după cum și atrag violarea

drepturilor fundamentale ale creditorilor, participanților la procesul de insolvență, inclusiv administratorului insolvenței, lichidatorului, ce poate fi găsit ulterior responsabil de admitere a acestei erori esențiale sau de ignorare a unui "fals", a "titlurilor hotărâtoare", sau "circumstanțelor esențiale".

În temeiul celor invocate în prezenta sesizare solicităm înaltei Curți de a declara neconstituțională prevederea art. 144 (8) și prima propoziție a alin. 9 din același articol al Legii insolvenței, atât în redacția de până la 13.09.2020, cât și în redacția de la 14.09.21.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

SRL "Maconst Prim" în proces de insolvență în persoana lociitorului lichidatorului declară pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale în prezenta sesizare sunt veridice.

20.12.2021

**Lociitorul lichidatorului
SRL "Maconst Prim"**

Balan Vladimir

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A RM

MD-2004; Mun. Chișinău,

str. Alexandru Lăpușneanu 28

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

În temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2.****1. Cabinetul Avocatului “Cucu Mihail”**

MD-2037, mun. Chișinău, str. Voluntarilor, 14/2

în interesele BC „Eximbank” SA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 171/1

2. IDNO – 0960712482106, înregistrat la 24.06.2016

3. Telefon 069118373; e-mail: cucum@list.ru

A.3. Instanța de judecată**1. Judecătoria Chișinău sediul Central**

2. Judecător: Alexandru Arhip

3. Dosar nr: 2i-585/2018

4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

(022) 52-20-21; 52-76-13; 53-54-05

jchisinau@justice.md

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Conform contestației depuse de Serviciul Fiscal de Stat, aflată în curs de examinare la Judecătoria Chișinău sediul Central, Serviciul Fiscal de Stat solicită excluderea din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" a creanței validate a creditorului BC "Eximbank" SA

În motivarea contestației sale Serviciul Fiscal de Stat invocă că prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016, ca rezultat al examinării contestațiilor împotriva creanței BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA, creanța acesteia a fost validată în sumă de 93 894 836,92 lei. Cu toate acestea, prin contestația declarată la 20.02.2020, în fața instanței de insolvență (Judecătoria Chișinău sediul Central) se invocă că această validare a avut loc eronat, neîntemeiat și creanța BC "Eximbank" SA urmează a fi exclusă din tabelul definitiv, în temeiul **art. 144 (8) din legea insolvenței**.

Conform argumentelor Serviciul Fiscal de Stat, la examinarea anterioară a contestației depuse în privința creanței BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA (la momnet redenumită în BC "Eximbank" SA), instanțele judecătorești ar fi admis o **eroare esențială** care au determinat validarea neîntemeiată a creanței băncii în mărime de 93 894 836,92 lei.

Remarcăm că prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02.07.2014 a fost intentată procedura de insolvență față de SRL "Maconst Prim".

Prin Încheiere Curții de Apel Chișinău din 11.05.2015 s-a dispus intentarea procedurii de faliment față de debitor, iar în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Negură Cristina.

Prin Încheierea Judecătoriai Chișinău sediul Central din 30.03.21 în calitate de locțiitor al lichidatorului a fost desemnat administratorul autorizat Balan Vladimir.

Concomitent, în cadrul procesului de insolvență a SRL "Maconst Prim", în regim ordinar au fost declarate contestații în privința creanței pretinse de BC "Eximbank Gruppo Veneto Banca" SA de mai mulți creditori, iar prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015 au fost respinse contestațiile ca fiind neîntemeiate și validată creanța băncii.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016 au fost respinse recursurile declarate de creditori ca fiind neîntemeiate și menținută Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015.

La data de 20.02.2020, prin prisma art. 144 (8) din Legea insolvenței, Serviciul Fiscal de Stat a declarat o nouă Contestație împotriva creanței BC "Eximbank" SA, validată prin actele judecătorești irevocabile sus indicate, invocând că ar fi fost admise unele **"erori esențiale"** la examinarea anterioară a contestațiilor și respectiv la validarea creanței băncii, fapt care ar impune necesitatea excluderii din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" a creanței validate în favoarea BC "Eximbank" SA. În special fiind invocat faptul că BC "Eximbank" SA ar fi încheiat un contract de cesiune a creanțelor sale după data intentării procesului de insolvență față de SRL "Maconst Prim" și că aceste aspecte nu ar fi fost cunoscute la data examinării contestațiilor anterioare.

Conform art. 144 (8) din legea insolvenței, în vigoare la data depunerii contestației de către Serviciul Fiscal de Stat, După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și pînă la încetarea procesului, _ poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci.

În varianta aceluiași articol (144 (8) din legea insolvenței), în vigoare începând cu 14.09.2020, Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței.

Conform poziției Serviciului Fiscal de Stat și cerințelor înaintate, instanța de insolvență care examinează în prezent cauza de insolvență a SRL "Maconst Prim" ar fi în drept să dispună excluderea din tabelul definitiv al creanțelor SRL "Maconst Prim" creanța BC "Eximbank" SA, cu toate că această creanță a fost confirmată deja irevocabil prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016.

C. Obiectul sesizării³

Obiect al prezentei sesizări este prevederea art. 144 (8) din legea insolvenței, atât în vigoare la data validării creanței și depunerii contestației, care prevedea: "După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci", precum și prevederile art. 144 (8) al aceleiași legi, în redacția în vigoare la data examinării contestației, care prevede: "Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței".

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

La fel, obiect al prezentei sesizări este și prima propoziție din alin. (9) al art. 144 din legea insolvenței, care prevede: **”Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs”**.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Constituția RM

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și dacă încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Prevederi relevante din Codul de Procedură Civilă al RM

Capitolul XXXVI

PROCEDURA DE DECLARARE A INSOLVABILITĂȚII

Articolul 355.

Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești în cauzele de declarare a insolvabilității

Cererea de declarare a insolvabilității se depune la judecătoria competentă în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi.

Articolul 356.

Examinarea cererii

Cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

Articolul 446.

Dispozițiile judecătorești care pot fi supuse revizuirii

(1) Pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Articolul 447.

Persoanele care sînt în drept să depună cerere de revizuire

Sînt în drept să depună cerere de revizuire:

- a) părțile și alți participanți la proces;
- b) persoanele care nu au participat la proces, dar care sînt lezate în drepturi prin hotărîrea, încheierea sau decizia judecătorească;
- c) Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit. a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).

Articolul 448.

Instanțele competente să examineze cererea de revizuire

(1) Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului.

(2) Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emișîndu-se o nouă hotărîre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărîrea sau a emis o nouă hotărîre.

Articolul 449.

Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

- a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;
- b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;
- c) instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

Articolul 450.

Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora

Cererea de revizuire se depune:

- a) în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă – în cazul prevăzut la art. 449 lit. a);
- b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai tîrziu de 5 ani de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);
- c) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c);

Articolul 451.

Depunerea cererii de revizuire

(1) Cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicîndu-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexîndu-se probele ce le confirmă.

(2) Cererea de revizuire se depune la instanța competent prevăzută la art.448.

(4) Nu se admite depunerea repetată a cererii de revizuire în aceleași temeiuri.

(5) Instanța de revizuire este în drept să suspende executarea hotărîrii a cărei revizuire se cere dacă se depune o cauțiune în condițiile art.435.

Articolul 452.

Examinarea cererii de revizuire

(1) Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

Articolul 453.

Împuternicirile și actele de dispoziție ale instanței de revizuire

(1) După ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție:

- a) încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă;
- b) încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărîrii sau deciziei supuse revizuirii.

(2) Încheierea de admitere a cererii de revizuire se pronunță în camera de deliberare și se supune căilor de atac o dată cu fondul, în condițiile legii. Instanța de competența căreia este calea de atac asupra fondului se expune, din oficiu, asupra temeiniciei și legalității încheierii de admisibilitate a revizuirii. Dacă încheierea de admitere a cererii de revizuire se casează, instanța admite calea de atac, casînd, din oficiu, și actul de dispoziție emis ca urmare a reexaminării cauzei după revizuire.

(4) În cazul în care o hotărîre sau o decizie neexaminată în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se judecă, după casarea hotărîrii sau deciziei, conform regulilor generale stabilite de prezentul cod, de către instanța care a admis revizuirea.

(6) În cazul în care o hotărîre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

(6¹) În cazul în care o hotărîre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare în apel dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. În cazul prevăzut la art. 449 lit. c), cauza se trimite, după casarea hotărîrii, la rejudecare în prima instanță.

(7) În urma judecării cauzei după admiterea cererii de revizuire, instanța adoptă o hotărîre, care poate fi supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărîrea revizuită.

Prevederi relevante din legea insolvenței.

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

(4) Procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Articolul 4. Participanții la procesul de insolvență

(1) Participanți la procesul de insolvență sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvenței, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

Articolul 5. Competența instanței de judecată

(1) Cererea de intentare a procesului de insolvență se examinează de către instanța de judecată (instanța de insolvență) în conformitate cu competența jurisdicțională

(2) Instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca

această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

(3) Instanța pe al cărei rol se află cauza de insolvabilitate examinează din oficiu toate circumstanțele relevante cauzei.

(8) Hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate sînt definitive și executorii din momentul pronunțării.

Articolul 140. Termenele de înaintare a creanțelor

(1) Dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvabilitate a debitorului. Cererile de admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță.

(3) Cererea de admitere a creanței trebuie făcută chiar dacă aceasta nu este stabilită printr-un titlu. Creanțele neconfirmate prin cerere de admitere a creanței nu se includ în tabelul definitiv al creanțelor și nu se satisfac conform procedurii stabilite de prezenta lege.

(5) Creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolvabilitate.

Articolul 141. Statutul juridic al cererii de admitere a creanțelor

(1) Cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată, cu excepțiile stabilite la art. 19.

(3) La cerere se anexează documentele justificative din care izvorăsc creanțele și actele de constituire de garanții.

Articolul 143. Tabelele creanțelor

(4) După intentarea procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, administratorul insolvabilității/lichidatorul va întocmi tabelul definitiv al creanțelor, care va cuprinde toate creanțele înaintate împotriva patrimoniului debitorului la data intentării procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, inclusiv creanțele acceptate în tabelul preliminar. În tabelul definitiv se arată suma solicitată, suma admisă de administratorul insolvabilității/lichidator și rangul de prioritate al creanței. Tabelul definitiv al creanțelor se aprobă de către instanța de insolvabilitate la ședința de validare a creditorilor.

(5) La expirarea termenului de verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv în instanța de judecată care examinează cazul de insolvabilitate a debitorului. Creditorii și debitorul au acces la tabelul creanțelor și pot face contestații față de creanțele admise de administrator/lichidator în tabel, precum și asupra celor înlăturate.

(8) Consemnarea judecătorului în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are **efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile** pentru toate creanțele validate, conform valorii și rangului lor, precum și pentru debitor, administrator/lichidator și pentru toți creditorii chirografari și creditorii garanțați. După validarea creanțelor din tabelul definitiv, numai titularii creanțelor consemnate în tabel pot să participe la votul planului de restructurare sau la orice repartiziune de sume, în caz de faliment etc.

Articolul 144. Creanțele contestate

(1) Debitorul și creditorii pot să formuleze contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolvabilității/lichidator în tabelul definitiv.

(2) Contestațiile se depun la instanța de insolvabilitate în termenul prevăzut la art. 143 alin. (6). Contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

(3) Instanța de insolabilitate soluționează contestațiile în ședință de validare sau în cadrul unei alte ședințe speciale, cu citarea contestatorului, a creditorului care deține creanța contestată, dacă acesta nu este chiar contestatorul, a administratorului insolabilității/lichidatorului și a oricărei alte părți interesate, după caz.

(8) După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și pînă la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărîtoare necunoscute pînă atunci. (în vigoare pînă la 13.09.2020).

8) Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și pînă la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute pînă atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolabilitate să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, pînă la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolabilitate poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței. (în vigoare din 14.09.2020).

(9) Instanța de insolabilitate soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs. Încheierea irevocabilă prin care contestația este admisă sau respinsă cu validarea creanței este executorie pentru administratorul insolabilității/lichidator și pentru toți creditorii. Încheierea constituie temei pentru rectificarea tabelului definitiv al creanțelor sau a tabelului definitiv consolidat fără a se convoca ședință specială de validare.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Reieșind din normele sus indicate rezultă cu certitudine că prevederile legii insolabilității reflectate la art. 144 (8), (9) reglementează foarte vag procedura de contestare a creanțelor creditorilor validați deja și trecuți definitiv și irevocabil în tabel creanțelor, admițînd abuzuri grave sau ingerințe inadmisibile în drepturile creditorilor, care pot fi soldate cu anularea unor creanțe confirmate în tabelul definitiv al creanțelor, care are statut de hotărîre irevocabilă sau chiar care au fost deja supuse contestațiilor și au fost confirmate prin acte judecătorești irevocabile emise pe marginea acestor contestații.

După cum rezultă din esența procedurii de contestare a creanțelor validate în tabelul definitiv al creanțelor, aceasta ar fi o procedură echivalentă sau paralelă cu procedura de revizuire a hotărîrilor și încheierilor judecătorești irevocabile reglementată la capitolul XXXIX din Codul de Procedură Civilă, ori potrivit art. 446 (1) CPC, pot fi supuse revizuirii hotărîrile și încheierile irevocabile doar în condițiile capitolului dat.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Concomitent, observăm că reglementarea procedurii de examinare a contestației în privința unei creanțe confirmate printr-o hotărâre sau încheiere judecătorească irevocabilă stabilită la art. 144 (8), (9) din legea insolvenței, vine în contradicție cu capitolul XXXIX din CPC, după cum și cu principiul securității raporturilor juridice consfințit de art. 6 din Convenția CEDO.

În această privință atragem atenția înaltei Cuți la faptul că potrivit art. 140-144 din legea insolvenței există 2 variante de validare a creanțelor creditorilor în cadrul procesului de insolvență:

1) Prin înaintarea creanțelor, verificarea lor de către administratorul insolvenței/lichidator, cu includerea creanțelor acceptate în Tabel și cu validarea acestor creanțe acceptate, de către instanța de insolvență prin aplicarea semnăturii în Tabelul definitiv al creanțelor, care are statut de hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă (*în cazul în care nu au fost depuse careva contestații la tabelul definitiv al creanțelor cu 3 zile până la ședința de validare a creanțelor*).

2) Prin înaintarea creanțelor, verificarea lor de către administratorul insolvenței/lichidator, cu includerea creanțelor acceptate în Tabel, depunerea contestațiilor la Tabel împotriva creanțelor acceptate sau înlăturate de administratorul insolvenței/lichidator și examinarea acestor contestații prin Încheierea instanței de insolvență cu contestarea, după caz, cu recurs a încheierii instanței de insolvență și menținerea, modificarea sau anularea creanțelor de către instanța de recurs.

Remarcăm că în ambele cazuri soluția instanței de judecată exprimată în privința creanțelor validate și incluse în Tabel au statut de hotărâre irevocabilă.

Art. 144 (8) din legea insolvenței nu face nici o diferență între modalitățile indicate supra de validare a creanțelor și stabilesc o singură procedură simplă de depunere a contestației împotriva creanțelor validate în Tabelul Definitiv al Creanțelor în instanța de insolvență, după ce Tabelul a obținut statut de hotărâre irevocabilă.

La caz, după cum rezultă din speța dedusă judecării, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat instanței de insolvență (judecătoria Chișinău sediul Central) excluderea din tabel a creanței BC "Eximbank" SA, în modul prevăzut la art. 144 (8) invocând că la validarea creanței băncii a fost admisă o "eroare esențială". Este evident că solicitarea Serviciului Fiscal de Stat constă în esență în retractarea unui act judecătoresc devenit irevocabil care confirmă mărirea creanței creditorului BC "Eximbank" SA față de patrimoniul SRL "Maconst Prim", verificată și stabilită irevocabil prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016.

În cazul de față se observă o atentare gravă la dreptul BC "Eximbank" SA la un proces echitabil, violând nejustificat principiul securității raporturilor juridice, cât și dreptul părții la judecarea cauzei sale de către o instanță competentă și imparțială. Ori, după cum rezultă din norma alin 8 al art. 144 din legea insolvenței, pentru depunerea unei contestații împotriva creanțelor confirmate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă este suficient doar ca să fie invocată admiterea unei erori esențiale la examinarea și validarea anterioară a creanțelor unui creditor, iar la caz a BC "Eximbank" SA și respectiv invocarea anumitor circumstanțe care ar

putea fi apreciate subiectiv de către instanța de insolvență ca fiind esențiale. Remarcăm că noțiunea de eroare esențială nu este stabilită nici de legea insolvenței, nici de alte legi relevante. Mai mult ca atât, norma sus citată nu stabilește careva condiții suplimentare pentru această eroare, ca ea să fie determinantă sau în măsură să răstoarne soluția instanței de judecată pronunțată pe marginea validării anterioare a creanței. La fel, alin 8 al art. 144 din legea insolvenței nu stipulează condițiile în care au fost constatate aceste circumstanțe care indică că au fost admise erori esențiale, după cum și dacă ele puteau sau nu fi stabilite anterior, dacă sau întreprins careva măsuri în acest sens.

Făcând analogie cu prevederile art. 446-453 CPC, se constată că în esență depunerea unei contestații împotriva creanțelor validate în tabelul creanțelor, conform art. 144 (8) din legea insolvenței reprezintă de fapt o revizuire camuflată a unei hotărâri judecătorești irevocabile a cărei procedură și temeiuri sînt reglementate de Capitolul XXXIX Cod de Procedură Civilă. Mai mult ca atât, procedura stabilită la art. 144 (8) din legea insolvenței vine în contradicție cu prevederile Capitolului XXXIX Cod de Procedură Civilă, după cum și în contradicție cu art. 6 din Convenția CEDO, atentînd inadmisibil la dreptul creditorilor la un proces echitabil, după cum și la dreptul administratorului insolvenței, lichidatorului la securitatea raporturilor juridice apreciate de către el și confirmate deja printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Accentuăm că spre deosebire de Codul de Procedură Civilă, art. 144 (8) din Legea insolvenței nu stabilește importanța acestor erori esențiale, care ar putea servi temei de retractare a Tabelului Definitiv al Creanțelor sau chiar a unei Încheieri, Decizii judecătorești devenită irevocabilă, nu stabilește procedura de examinare a acestei contestații sub aspect de existent a temeiului de retractare și sub aspect de reexaminare a fondului cauzei. Ori, după cum rezultă din norma art. 144 (8) din legea insolvenței, creanțele confirmate printr-o hotărâre irevocabilă pot fi anulate irevocabil printr-un singur act judecătoresc care se expune concomitant atât asupra temeiului de retractare, cît și asupra fondului cauzei. Drept urmare prin o singură încheiere judecătorească poate fi anulată creanța stabilită printr-o altă încheiere irevocabilă, fără a mai oferi posibilitatea creditorului de a mai prezenta în fond alte probe sau argumente noi asupra circumstanțelor deja constatate printr-o hotărâre irevocabilă.

O astfel de reglementare este evident că violează grav dreptul la un recurs efectiv consfințit de art. 13 din Convenția CEDO, ori fiind stabilită prin actul judecătoresc existența erorii esențiale la examinarea anterioară a contestației, creditorului și administratorului insolvenței urmează să i se ofere posibilitatea de a aduce contra-argumente, de a combate faptele sau circumstanțele invocate de contestatar, inclusiv prin prezentarea altor probe în acest sens. Mai mult ca atât, îngrădirea și mai evidentă a dreptului la un recurs efectiv se observă în cazul în care instanța de recurs constată existența erorii esențiale și decide retractarea hotărârii, încheierii irevocabile anterioare, cu anularea creanței deja validate irevocabil și fără a oferi măcar o cale de atac împotriva acestui act judecătoresc.

O altă încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil se observă și în partea atribuirii instanței de insolvență de a retracta o hotărâre irevocabilă emisă, modificată sau menținută de către o altă instanță ierarhic superioară. Astfel, după cum rezultă în cazul din speță, creanța BC "Eximbank" SA a fost verificată și confirmată prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 03.07.2015, în calitate de instanță de insolvență și menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.01.2016, în calitate de instanță de recurs. Cu toate acestea, prin prevederile art.

144 (8) din legea insolvenței se atribuie instanței de insolvență (de primul nivel) de a anula, revizui, retracta, modifica creanțele confirmate prin o hotărâre judecătorească a unei instanțe de grad superior sau la caz a instanței de recurs. Este evident că o astfel de prevedere atentează inadmisibil la principiul securității raporturilor juridice și investeste instanța de insolvență cu competențe arbitrare. Ori, prin aplicarea instituției de examinare a contestației prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, instanța de insolvență (primul nivel) este împuternicită cu competența de a decide la nesfârșit anularea creanțelor confirmate de instanța judecătorească superioară, excluzând din tabel creanțele deja validate sau modificându-le, majorându-le. La fel și instanța de recurs obține contrar art. 6, 13 al Convenției CEDO competența de a anula prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței creanța unui creditor, la caz a BC "Eximbank" SA, care a fost deja stabilită și confirmată irevocabil de către o altă instanță judecătorească sau printr-o altă hotărâre judecătorească irevocabilă, fără a supune revizuirii această hotărâre. În asemenea situație art. 144 (8) din legea insolvenței admite existența a 2 sau 10 hotărâri judecătorești irevocabile care constată diferite fapte sau creanțe ale unui și aceluiași creditor. O hotărâre poate valida irevocabil creanța în mărime de 93 894 836, 92 lei a BC "Eximbank" SA, altă hotărâre poate valida o creanță mai mică, iar alta poate exclude integral creanța din Tabel. Toate aceste hotărâri fiind în vigoare concomitent și fără a se revizui hotărârile adoptate anterior. O astfel de abordare a normei stipulate la art. 144 (8) din legea insolvenței constituie indubitabil o atentare inadmisibilă la dreptul părților la un proces echitabil și o violare directă a principiului securității raporturilor juridice.

Aceleași argumente sînt aplicabile și în partea celorlalte temeuri de depunere a contestației prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, precum: "fals", "titluri hotărîtoare", "circumstanțe esențiale". La fel, aceste argumente sînt valabile și în privința primei propoziții a alin. (9) al art. 144 din legea insolvenței, care stipulează că *Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs*. Astel, această normă atribuie exclusiv instanței de insolvență de a examina contestațiile în privința creanțelor validate irevocabil, inclusiv prin încheieri menținute, modificate de instanțele ierarhic superioare.

De asemenea argumentele indicate supra sunt valabile și pentru norma art. 144 (8) din legea insolvenței în redacția din 14.09.2020, ori în urma modificărilor operate nu au fost înlăturate ingerințele în drepturile fundamentale ale omului stipulate mai sus. Acestea urmînd de asemenea să fie aplicate în cazul din speță în corăborare cu prevederile în vigoare pînă la 13.09.2020, ori art. 144 (8) din legea insolvenței conține atît norme materiale, cît și norme procedurale.

În această privință evidențiem că pînă la modificările operate la art. 144 (8) și anume pînă la 14.09.2020, perioadă aplicabilă contestației depuse de SFS, nu era prevăzut nici un termen de declarare a contestației, aceasta putînd fi înaintată oricînd pe parcursul procesului de insolvență, de către orice persoană interesată (fără specificarea interesului) și indiferent de perioada cît a durat după data aflării sau cînd trebuia să afle despre circumstanțele presupuse ca erori esențiale sau alte temeuri de retractare a Tabelului creanțelor cu excluderea, la caz a creanței BC "Eximbank" SA.

La rîndul său este evident că în consecință reglementarea defectuasă a procedurii de examinare a contestației în privința creanței deja validate fără o procedură clară, fără respectarea drepturilor la un proces echitabil și la un recurs efectiv atrage violarea extrem de gravă a dreptului de proprietate a creditorului, la caz BC "Eximbank" SA, care deținînd o hotărîre irrevocabilă ce-i confirmă creanța față de debitor și o speranță legitimă de a încasa această creanță din contul patrimoniului debitorului, poate fi arbitrar lipsit atît de actul judecătoresc emis în defavoarea sa, cît și de satisfacerea creanței confirmate printr-un act judecătoresc irevocabil. Mai mult ca atît, în cazul în care creditorul deja a încasat o creanță în temeiul actului judecătoresc irevocabil, acesta poate fi obligat să restituie înapoi ce a obținut în temeiul acestui act. Și în acest caz este evidentă încălcarea garvă a dreptului de proprietate a creditorului.

La fel, evidențiem că modificările operate la art. 144 (8) din legea insolvențabilității, începînd cu data de 14.09.21 prevăd și dreptul instanței de insolvențabilitate de a suspenda dreptul de vot al creditorului, a cărui creanță a fost contestată, pînă la examinarea acestei contestații, ignorînduse astfel puterea lucrului judecat și îngrădindu-se astfel dreptul creditorului de a participa la administrarea procesului colectiv de insolvențabilitate, fără a-i oferi vre-o garanție acestuia pentru suspendarea dispusă.

În condițiile sus indicate este evident că Contestația prevăzută la art. 144 (8) din legea insolvențabilității trebuie să îmbrace forma unei cereri de revizuire a unei hotărîri judecătorești irevocabile, reglementată de art. 446- 453 Cod de Procedură Civilă și examinată în condițiile stabilite de articolele date.

Evidențiem că după cum a constatat și Curtea Constituțională în Hotărîrea sa nr. 8 din 05.04.2019, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 162 alin. (2) din Codul de Executare, la p. 41, Dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor. Dreptul de acces la un tribunal include nu doar dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

42. Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la o instanță trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu afecta însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 36).

43. Folosirea termenelor limitative privește asigurarea bunei-administrații a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice.

44. Durata termenului este o chestiune în privința căreia statul dispune de o marjă de apreciere. De principiu, instituirea unor termene scurte (e.g. de cinci, de șapte sau de zece zile) pentru formularea unei contestații nu ridică, *per se*, o problemă în baza articolului 6 § 1 din Convenția Europeană (*Mamikonyan v. Armenia*, 16 martie 2010, § 29).

45. Totuși, aceste termene nu trebuie să fie excesiv de rigide, pentru a lipsi persoana de o contestație efectivă. Astfel, dreptul de a înainta o acțiune sau de a introduce o cale de atac trebuie să apară din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care poate să aducă atingere drepturilor sau intereselor sale legitime (*Miragall Escolano și alții v. Spania*, 25 ianuarie 2000, § 37; *Georgiy Nikolayevich Mikhaylov v. Rusia*, 1 aprilie 2010, § 54).

1.3. Aspectul procedural al dreptului de proprietate

46. Dreptul la un proces echitabil presupune că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî în privința încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil. Unul dintre aceste drepturi cu caracter civil este dreptul de proprietate. În timp ce articolul 46 din Constituție asigură protecția dreptului de proprietate, sub aspectul său substanțial, articolul 20 din Constituție pretinde adoptarea unor garanții procedurale, în vederea soluționării litigiilor privind dreptul de proprietate. Cu alte cuvinte, dispozițiile articolului 46 din Constituție stabilesc limitele ingerinței în dreptul de proprietate, iar dispozițiile articolului 20 garantează accesul la un tribunal și la un proces echitabil pentru a se stabili dacă ingerința a fost proporțională.

47. Cu privire la aspectul procedural al dreptului de proprietate, Curtea Europeană a menționat că, deși articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu stabilește, în mod expres, obligații procedurale, dreptul național trebuie să ofere persoanei posibilitatea de a prezenta cazul său unei autorități competente să se pronunțe în privința măsurii care aduce atingere dreptului său de proprietate (*Vrzić v. Croația*, 12 iulie 2016, § 110). Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție obligă statele contractante să instituie proceduri judiciare care implică garanții procedurale suficiente și care permit, prin urmare, tribunalelor naționale să hotărască în mod efectiv și corect cu privire la orice litigii privind dreptul de proprietate dintre indivizi sau dintre indivizi și stat (*Zagrebačka banka d.d. v. Croația*, 12 decembrie 2013, §§ 250, 251). Garanțiile articolului 6 din Convenție sunt aplicabile și în cadrul acestor proceduri.

48. Prin urmare, atunci când este în discuție dreptul de proprietate, persoana interesată trebuie să aibă la dispoziție suficiente garanții procedurale și trebuie să aibă posibilitatea unui acces efectiv la un tribunal, care să se pronunțe cu privire la pretensele ingerințe în dreptul său.

Un alt aspect al neconstituționalității alin. (8) al art. 144 din legea insolvențabilității este și nerespectarea standardului calității acestei norme, ori aceasta nu oferă o reglementare clară referitoare la aplicabilitatea ei în coroborare cu prevederile art. 446-453 CPC.

În această privință remarcăm că pe de o parte art. 1 alin. (4) Procesul de insolvențabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 356 CPC, Cererea de declarare a insolvențabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvențabilității.

Cu toate acestea, coraborând prevederile art. 144 (8) din legea insolvențabilității cu art. 446-453 din Codul de Procedură Civilă nu este clar dacă aceste norme se aplică separat, unde art. 144 (8) și (9) din legea insolvențabilității se prezintă ca o normă specială și aplicabilă independent în cadrul procesului de insolvențabilitate, derogând de la prevederile art. 446-453 CPC sau aceste

norme urmează a fi aplicate în comun, pentru a asigura respectarea tuturor drepturilor fundamentale ale participanților la procesul de insolvență, la caz a SRL "Maconst Prim", ori examinarea contestației la tabelul definitiv al creanțelor doar prin prisma art. 144 (8) din legea insolvenței, fără a ține cont de rigoriile stabilite la art. 446-453 CPC, indubitabil atrage o violare gravă a drepturilor creditorilor la un proces echitabil, la un recurs efectiv, la protecția dreptului de proprietate, confirmat printr-un act judecătoresc irevocabil, după cum și evidențiază o insecuritate juridică a deținătorului dreptului de creanță validate și inclusă de către instanța de judecată în Tabelul Definitiv al Creanțelor.

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (Rohlena v. Cehia [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 46).

La caz, după cum s-a indicat supra, norma art. 144 (8) din legea insolvenței ce stipulează dreptul instanței de insolvență de a retracta o hotărâre judecătorească irevocabilă care se poate prezenta fie sub forma unui Tabel Definitiv al Creanțelor, fie sub forma unei încheieri judecătorești prin care a fost examinată o contestație anterioară și după caz menținută printr-o decizie a instanței de recurs, având la bază o simplă invocare a **"erorii esențiale"** sau **"fals"**, **"titluri hotărâtoare"**, **"circumstanțe esențiale"**, lăsate la discreția instanței de insolvență pentru a fi apreciate ca atare, este evident contrară principiului previzibilității legii, ori partea în proces, chiar fiind asistată de un consultant juridic nu va putea înțelege sau determina clar și univoc care circumstanțe sau fapte pot fi apreciate ca "eroare esențială", "fals", "titluri hotărâtoare", "circumstanțe esențiale".

În împrejurările date rezultă cu certitudine că expresiile sau motivele care sunt stipulate la art. 144 (8) din legea insolvenței, în calitate de temei pentru retractarea unui act judecătoresc irevocabil sunt extrem de vagi, nu trec testul standardului calității legii, nu oferă posibilitatea părților, participanților la proces, chiar și asistați de consultanți juridici de a prevedea sau înțelege care anume fapte cad sub incidența acestui articol și lasă o margă discreționară extrem de mare instanțelor judecătorești la interpretarea acestor motive, fapt care inevitabil pot da naștere multiplelor abuzuri din partea instanțelor judecătorești, după cum și atrag violarea

drepturilor fundamentale ale creditorilor, participanților la procesul de insolvență, inclusiv administratorului insolvenței, lichidatorului, ce poate fi găsit ulterior responsabil de admitere a acestei erori esențiale sau de ignorare a unui "fals", a "titlurilor hotărâtoare", sau "circumstanțelor esențiale".

Este evident că și în cazul art. 144 (8), (9) din Legea insolvenței este prezentă o insecuritate juridicală a creditorului, la caz BC "Eximbank" SA și o atentare gravă la drepturile fundamentale ale acestuia indicate supra.

În temeiul celor invocate în prezenta sesizare solicităm înaltei Curți de a declara neconstituțională prevederea art. 144 (8) și prima propoziție a alin. 9 din același articol al Legii insolvenței.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Avocatul Cucu Mihail, care acționează în interesele BC „Eximbank” SA declară pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale în prezenta sesizare sunt veridice.

21 decembrie 2021

Cabinetul Avocatului „Cucu Mihail”

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul central)

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
grefierul

Arhip Alexandru
Proca Cătălina

examinând în ședință publică cererile loțiitorului lichidatorului societății cu răspundere limitată „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir și reprezentantului băncii comerciale „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” societate pe acțiuni, avocatul Cucu Mihail cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, înaintate în cauza de insolvență intentată în privința societății cu răspundere limitată „MACONST PRIM” în procedura de faliment,

a c o n s t a t a t :

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul central) se află spre examinare cauza de insolvență intentată în privința societății cu răspundere limitată „MACONST PRIM” în procedura de faliment (în continuare – S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment).

În cadrul ședinței de judecată din 15 decembrie 2021, loțiitorul lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir a înaintat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În motivarea acesteia a invocat că, prin contestația Serviciului Fiscal de Stat împotriva creanței băncii comerciale „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” societate pe acțiuni (în continuare – B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A.) admisă în tabelul definitiv, deponentul a invocat că admiterea creanței s-a realizat eronat, neîntemeiat și aceasta urmează să fie exclusă din tabel, în temeiul art. 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Însă, la examinarea contestației nominalizate urmează să fie aplicate prevederile art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în privința cărora are convingerea că sunt neconstituționale.

Prin urmare, solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea examinării sesizării excepției de neconstituționalitate în privința art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

În cadrul ședinței de judecată din 21 decembrie 2021, și reprezentantul B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A., avocatul Cucu Mihail a înaintat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocând circumstanțe similare precum cele expuse de administratorul autorizat.

În ședința de judecată, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Ungureanu Angela a solicitat respingerea cererilor cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, ca fiind neîntemeiate.

Audiind explicațiile participanților la proces, examinând materialele cauzei, apreciind probele și înscrisurile administrate, instanța de insolvență stabilește următoarele.

În ședința de judecată s-a constatat și din materialele cauzei rezultă că, în procedura Judecătoriei Chișinău (sediul central) se află spre examinare cauza de insolvență intentată în privința S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment.

În cadrul ședințelor de judecată din 13 decembrie 2021 și 21 decembrie 2021, loțiitorul lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir și reprezentantul

B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A., avocatul Cucu Mihail au înaintat cereri cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Cu privire la prima condiție, instanța de insolvență determină că, obiectul excepției de neconstituționalitate invocată de administratorul autorizat Balan Vladimir și avocatul Cucu Mihail în constituie prevederile art. 144 alin. (8) și prima propoziție din art. 144 alin. (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redacția de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012, precum și în redacția ulterioară intrării în vigoare a aceleiași legi.

Adică, obiect al excepției ridicate îl constituie următoarele prevederi:

- art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012: *„După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și pînă la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărîtoare necunoscute pînă atunci. Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs”* (în redacția de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012).

- art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012: *„Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și pînă la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute pînă atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolvență să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, pînă la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolvență poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței. Instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs”* (în redacția Legii nr. 141 din 16 iulie 2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012, în vigoare din 14 septembrie 2020).

Instanța reține că, în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză – a unor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ține de competența Curții Constituționale.

Cu privire la a doua condiție, instanța observă că, excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de către loțiitorul lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir și reprezentantul B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A., avocatul Cucu Mihail în cadrul examinării contestației depusă de reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat cu privire la creanțele B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A. admise de lichidator în tabelul definitiv.

Administratorul autorizat Balan Vladimir a fost desemnat în calitate de loțiitor al lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM”, în procedura de faliment, Negură Cristina, prin încheierea Judecătorei Chișinău (sediul central) din 30 martie 2021.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, participanți la procesul de insolvență sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvenței, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

În sensul art. 144 alin. (1), (3) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, participanți în cadrul examinării contestației nominalizate sunt: loțiitorul lichidatorului S.R.L. „MACONST PRIM” în procedura de faliment, reprezentantul contestatarului Serviciul Fiscal de Stat, reprezentantul creditorului care deține creanța contestată.

Respectiv, excepțiile de neconstituționalitate în privința normelor precitate sunt ridicate de subiecți care dețin acest drept, adică de lichidatorul debitorului și reprezentantul creditorului care deține creanța contestată. Totodată, prin prisma calității procesuale, instanța admite că drepturile și interesele acestora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea contestației.

Cu referire la măsura în care prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, instanța evidențiază următoarele.

Participanții la procesul de insolvență solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința normelor legale în două redacții: o redacție abrogată din 14 septembrie 2020 și redacția în vigoare din aceeași dată până în prezent.

În aspect general, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, aceasta poate fi ridicată atât asupra legilor în vigoare, cât asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă la soluționarea cauzei.

Instanța determină că, normele în privința cărora autorii excepției de neconstituționalitate solicită declanșarea procedurii stabilite la art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă cuprinde două dimensiuni: dimensiunea procesuală, care cade sub incidența art. 3 din Codul de procedură civilă; precum și dimensiunea materială – care cade sub incidența art. 7 din Codul civil.

Prevederile art. 144 alin. (8), (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 urmează să fie aplicate anume la soluționarea contestației depusă de Serviciul Fiscal de Stat la data de 21 februarie 2020 cu privire la creanțele B.C. „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” S.A. admise de lichidator în tabelul definitiv. Or, dreptul de formulare a contestației a fost exercitat sub imperiul Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare la data de 21 februarie 2020, însă, în fond, până în prezent, aceasta nu a fost soluționată.

Circumstanțele reliefate permit instanței de insolvență să enunțe că, normele în privința cărora se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate concurează la soluționarea cauzei pendente, motiv pentru care se apreciază ca fiind justificată aplicarea mijlocului de apărare enunțat în privința ambelor redacții.

În continuare, referitor la întrunirea criteriului privind lipsa unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, se menționează următoarele.

Prin decizia nr. 132 din 19 noiembrie 2020, s-a declarat inadmisibilă sesizarea privind controlul constituționalității textelor „până la încetarea procesului, orice parte interesată” și „în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare” din articolul 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, depusă de către dl Chiril Moțpan, deputat în Parlament.

Prin decizia nr. 146 din 17 decembrie 2020, s-a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Eduard Platon în interesele S.C. „NaviBul-US” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-1090/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

Din textul deciziilor nominalizate rezultă că, sesizarea depusă la data de 19 iunie 2020 de către dl Chiril Moțpan, deputat în Parlament, a fost declarată inadmisibilă pe motivul abrogării normei care conținea textele contestate, fapt care a determinat lipsa obiectului controlului de constituționalitate. Ulterior, sesizarea ridicată de dl avocat Eduard Platon în interesele S.C. „NaviBul-US” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-1090/18, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central), a fost declarată inadmisibilă din motivul lipsei argumentelor convingătoare în susținerea sa.

Prin prisma practicii constante a Curții Constituționale, faptul că există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Lecturând excepțiile de neconstituționalitate ridicate de participanții la proces, instanța apreciază că, în raport cu sesizarea depusă la data de 19 iunie 2020 de către dl Chiril Moțpan, deputat în Parlament, acestea au fost formulate prin prisma aplicabilității normei materiale abrogate cauzei pendinte. Totodată, autorii excepțiilor de neconstituționalitate au evidențiat în prezenta cauză argumente și circumstanțe noi, particulare speței, care, eventual, ar fi susceptibile să indice în privința unui obiect distinct al prezentelor sesizări decât obiectul sesizărilor anterior depuse la Curtea Constituțională.

Prin urmare, se determină că în raport cu cererile cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate sunt întrunite cumulativ condițiile în art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă. Respectiv, instanța apreciază ca fiind justificată admiterea cererilor nominalizate.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în conformitate cu art. 12¹ alin. (1), (3), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de insolvență –

d i s p u n e:

Se admit cererile loțiitorului lichidatorului societății cu răspundere limitată „MACONST PRIM” în procedura de faliment, Balan Vladimir și reprezentantului băncii comerciale „EXIMBANK-GRUPPO VENETO BANCA” societate pe acțiuni, avocatul Cucu Mihail cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în privința art. 144 alin. (8) și prima propoziție din art. 144 alin. (9) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redacția de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012, precum și în redacția ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
judecătorul**

Arhip Alexandru